

DOMSTOLENS DOM
av den 19 maj 1993*

I mål C-320/91

har Tribunal correctionnel i Liège (Belgien) till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det brottmål som pågår vid den nationella domstolen mot

Paul Corbeau.

Målsägande: **Régie des postes.**

Begäran avser tolkningen av artiklarna 86 och 90 i EEG-fördraget.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O Due, avdelningsordförandena C. N. Kakouris, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg och J. L. Murray samt domarna G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez de Velasco, P. J. G. Kapteyn och D. A. O. Edward,

generaladvokat: G. Tesauro,
justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

- Paul Corbeau, genom advokaten Luc Misson, Liège,
- Régie des postes, genom advokaten Edouard Marissens, Bryssel,

* Rättegångsspråk: franska.

- den spanska regeringen, genom Alberto Navarro González, generaldirektör med ansvar för samordning av gemenskapsrättsliga tvister, och Miguel Bravo-Ferrer Delgado, abogado del Estado, rättstjänsten för gemenskapsrättsliga tvister, båda i egenskap av ombud,
- Förenade kungarikets regering, genom S. Cochrane, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud,
- den irländska regeringen, genom Louis J. Dockery, Chief State Solicitor, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren Giuliano Marengo samt Berend Jan Drijber och Francisco Enrique Gonzalez Diaz, rättstjänsten, samtliga i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttrandena från Paul Corbeau, Régie des postes, den brittiska regeringen, företrädd av V. Rose, barrister, den spanska regeringen, den grekiska regeringen, företrädd av juridiska rådgivarna V. Kontolimos och P. Athanassoulis, båda i egenskap av ombud, den italienska regeringen, företrädd av I. M. Braguglia, avvocato dello Stato, i egenskap av ombud, den irländska regeringen, företrädd av J. Cooke SC, och B. Lenihan, Barrister-at-law, båda i egenskap av ombud, och kommissionen, framlagda vid sammanträde den 2 december 1992,

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 9 februari 1993

meddelar följande

dom

- 1 Genom dom av den 13 november 1991, som inkom till domstolen den 11 december 1991, har Tribunal correctionnel i Liège i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt fyra frågor om tolkningen av artiklarna 86 och 90 i fördraget för att kunna bedöma om de belgiska bestämmelserna om postmonopol är förenliga med dessa artiklar.

- 2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för ett brottmål vid den nationella domstolen mot Paul Corbeau, näringsidkare i Liège, som är åtalad för att ha brutit mot den belgiska lagstiftningen om postmonopol.
- 3 I Belgien tilldelar lagen av den 26 december 1956 om posttjänsten (Moniteur belge av den 30–31 december 1956, s. 8619) och lagen av den 6 juli 1971 om upprättandet av Régie des postes (Moniteur belge av den 14 augusti 1971, s. 9510) Régie des postes, som är en offentlighetsjuridisk person, en exklusiv rättighet när det gäller insamling, befordran och utdelning inom hela kungariket av alla slags postförsändelser och föreskriver straff för alla överträdelse av denna exklusiva rättighet.
- 4 Det framgår av de till domstolen överlämnade handlingarna i målet vid den nationella domstolen, av de ingivna skriftliga yttrandena och av anförandena vid den muntliga förhandlingen att Paul Corbeau inom staden Liège och dess omgivning tillhandahåller en tjänst som består av insamling av försändelser hos avsändaren och utdelning av dessa före klockan 12.00 följande dag under förutsättning att adressaten befinner sig inom det ifrågasvarande området. När det gäller försändelser till adressater utanför detta område samlar Paul Corbeau in försändelserna på avsändarens adress och skickar dem med post.
- 5 Sedan Régie des postes väckt talan vid Tribunal correctionnel i Liège beslöt den domstolen, med hänsyn till sin tvekan om de ifrågasvarande belgiska bestämmelsernas förenlighet med gemenskapsrätten, att förklara målet vilande och ställa följande frågor till domstolen:
- a) I vad mån är ett postmonopol av det slag som inrättades genom den belgiska lagen av den 26 december 1956 om postmonopol på gemenskapsrättens nuvarande stadium förenligt med EEG-fördraget (särskilt artiklarna 90, 85 och 86) och med den på detta område gällande sekundärrätten?
- b) I vad mån måste ett sådant monopol eventuellt ändras för att vara förenligt med de gemenskapsrättsliga skyldigheter som åligger medlemsstaterna och särskilt för att vara förenligt med artikel 90.1 och den på detta område gällande sekundärrätten?

- c) Är ett företag som tilldelats ett rättsligt monopol och som åtnjuter exklusiva rättigheter motsvarande dem som anges i den belgiska lagen av den 26 december 1956 underkastat reglerna i den europeiska konkurrensrätten (särskilt artiklarna 7 och 85 till 90) i enlighet med artikel 90.2 i EEG-fördraget?
- d) Innehär ett sådant företag en dominerande ställning inom en väsentlig del av den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 86 i EEG-fördraget, vilken ställning kan vara följden antingen av ett rättsligt monopol eller av särskilda omständigheter i det enskilda fallet?

- 6 För en utförligare redogörelse för den rättsliga bakgrunden, omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.
- 7 Med hänsyn till omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen skall tolkningsfrågorna förstås så att den nationella domstolen i huvudsak vill få veta om artikel 90 i fördraget skall tolkas på så sätt att den utgör hinder mot att en medlemsstats lagstiftning, varigenom ett sådant organ som Régie des postes tilldelas exklusiv rättighet att samla in, befordra och dela ut post, vid straffansvar förbjuder en i den staten etablerad näringsidkare att erbjuda vissa särskilda tjänster på den marknaden.
- 8 För att besvara den på så sätt omformulerade frågan skall det för det första konstateras att ett sådant organ som Régie des postes, som har beviljats exklusiva rättigheter när det gäller insamling, befordran och utdelning av post, måste betraktas som ett företag som den berörda medlemsstaten har beviljat exklusiva rättigheter i den mening som avses i artikel 90.1 i fördraget.
- 9 Det skall vidare erinras om att enligt fast rättspraxis kan ett företag som har ett rättsligt monopol inom en väsentlig del av den gemensamma marknaden anses ha en dominerande ställning i den mening som avses i artikel 86 i fördraget (se dom av den 10 december 1991 i målet C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova SpA*, punkt 14, Rec. s. I-5889, och dom av den 13 december 1991 i målet C-18/88 *RTT*, punkt 17, Rec. s. I-5941).

- 10 I artikel 86 avses emellertid bara sådana konkurrensbegränsande beteenden som företagen gjort sig skyldiga till på eget initiativ och inte statliga åtgärder (se ovannämnda dom RTT, punkt 20).
- 11 Domstolen har i detta hänseende haft tillfälle att fastställa att även om den omständigheten att en medlemsstat har skapat en dominerande ställning genom att bevilja exklusiva rättigheter inte i sig är oförenlig med artikel 86, så följer det av fördraget att medlemsstaterna åläggs att inte vidta eller bibehålla åtgärder som kan upphäva denna bestämmelses ändamålsenliga verkan (se dom av den 18 juni 1991 i målet C-260/89 ERT, punkt 35, Rec. s. I-2925).
- 12 Därför föreskrivs i artikel 90.1 att medlemsstaterna beträffande företag som de beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter inte skall vidta och inte heller bibehålla någon åtgärd som strider mot i synnerhet reglerna i fördraget om konkurrens.
- 13 Denna bestämmelse skall läsas i förening med bestämmelsen i artikel 90.2, vari föreskrivs att företag som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse skall vara underkastade konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs.
- 14 Den senare bestämmelsen tillåter följaktligen medlemsstaterna att bevilja företag, som de anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, exklusiva rättigheter som kan hindra tillämpningen av fördragets konkurrensregler, i den mån som begränsningar i konkurrensen eller t.o.m. uteslutande av all konkurrens från andra näringsidkares sida är nödvändiga för att säkerställa fullgörandet av de särskilda uppgifter som tilldelats de företag som innehar de exklusiva rättigheterna.
- 15 När det gäller de tjänster som det är fråga om i målet vid den nationella domstolen kan det inte bestridas att Régie des postes anförtrotts en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som består i en skyldighet att säkerställa insamling, befordran och utdelning av post till förmån för samtliga konsumenter inom den berörda medlemsstatens hela territorium, till enhetliga taxor och på likartade kvalitetsvillkor utan hänsyn till särskilda förhållanden eller till graden av ekonomisk lönsamhet hos varje enskild transaktion.

- 16 Det skall följaktligen prövas i vilken utsträckning som en begränsning av konkurrensen eller t.o.m. ett uteslutande av all konkurrens från andra näringsidkares sida är nödvändig för att göra det möjligt för innehavaren av den exklusiva rättigheten att fullgöra sina uppgifter av allmänt intresse och i synnerhet att åtnjuta ekonomiskt godtagbara villkor.
- 17 Vid denna prövning måste man utgå från att skyldigheten för den som anförtrotts dessa uppgifter att säkerställa sina tjänster på ekonomiskt välvägdade villkor, förutsätter en möjlighet till utjämning mellan räntabla och mindre räntabla verksamhetsområden och därför motiverar en begränsning av konkurrensen från privata företagens sida på ekonomiskt räntabla områden.
- 18 Att tillåta privata företagare att efter deras eget val konkurrera med innehavaren av exklusiva rättigheter inom områden där sådana rättigheter föreligger skulle nämligen göra det möjligt för dem att inrikta sig på ekonomiskt lönsamma verksamheter och att där erbjuda förmånligare taxor än de som tillämpas av innehavarna av de exklusiva rättigheterna, eftersom de privata företagen i motsats till dessa inte av ekonomiska skäl är tvungna att göra en utjämning mellan förluster inom olönsamma områden och vinster inom mera lönsamma områden.
- 19 Det är emellertid inte motiverat att utesluta konkurrens när det gäller sådana från en tjänst av allmänt intresse avskiljbara särskilda tjänster som tillgodoser speciella behov hos näringsidkare och som kräver vissa tilläggsprestationer som den traditionella posttjänsten inte erbjuder, såsom insamling av post på avsändarens adress, en snabbare eller tillförlitligare utdelning eller möjligheten att under befordran ändra bestämmelseorten, i den mån som dessa särskilda tjänster på grund av sin karaktär och de omständigheter under vilka de erbjuds, såsom det geografiska område inom vilket de tillhandahålls, inte äventyrar den ekonomiska jämvikten hos den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som innehavaren av den exklusiva rättigheten har åtagit sig.
- 20 Det åligger den nationella domstolen att pröva om de tjänster som det är fråga om i den där anhängiga tvisten uppfyller dessa kriterier.
- 21 De av Tribunal correctionnel i Liège förelagda frågorna skall därför besvaras på följande sätt. Artikel 90 i EEG-fördraget tillåter inte att en medlemsstats lagstiftning, varigenom ett sådant organ som Régie des postes tilldelas exklusiv rättighet att samla in, befordra och dela ut post, vid straffansvar förbjuder en i den staten etablerad näringsidkare att erbjuda vissa från en tjänst av allmänt intresse avskiljbara särskilda tjänster som tillgodoser

speciella behov hos näringsidkare och som kräver vissa tilläggsprestationer som den traditionella posttjänsten inte erbjuder, i den mån som dessa särskilda tjänster inte äventyrar den ekonomiska jämvikten hos den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som innehavaren av den exklusiva rättigheten har åtagit sig. Det åligger den nationella domstolen att pröva om de tjänster som det är fråga om i den där anhängiga tvisten uppfyller dessa kriterier.

Rättegångskostnader

- 22 De kostnader som har förorsakats de spanska, brittiska och irländska regeringarna samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom dom av den 13 november 1991 förts vidare av Tribunal correctionnel i Liège – följande dom:

Artikel 90 i EEG-fördraget tillåter inte att en medlemsstats lagstiftning, varigenom ett sådant organ som Régie des postes tilldelas exklusiv rättighet att samla in, befordra och dela ut post, vid straffansvar förbjuder en i den staten etablerad näringsidkare att erbjuda vissa från en tjänst av allmänt intresse avskiljbara särskilda tjänster som tillgodoser speciella behov hos näringsidkare och som kräver vissa tilläggsprestationer som den traditionella posttjänsten inte erbjuder, i den mån som dessa särskilda tjänster inte äventyrar den ekonomiska jämvikten hos den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som innehavaren av den exklusiva rättigheten har åtagit sig. Det åligger den nationella domstolen att pröva om de tjänster som det är fråga om i den där anhängiga tvisten uppfyller dessa kriterier.

Due	Kakouris	Rodríguez Iglesias	Zuleeg	Murray
Mancini	Joliet	Schockweiler	Moitinho de Almeida	
Grévisse	Díez de Velasco	Kapteyn	Edward	

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 19 maj 1993.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande